

tételei, különös tekintettel az ideg-, tüdő- és nemibajokra. 2. Iskolai egészségstan (magasabb évfolyamúaknak). Az iskola építése, berendezése és a tanítás higiénéje. Hetenként 2—2 óra. — Tanárképző-intézeti előadások: Dr. Waldapfel János: 1. A latin és görög nyelvi és irodalmi oktatás methodikája. 2. Német középiskolai olvasmányok tárgyalása. 3. A matematikai és physikai oktatás methodikája. Hetenként 2—2 óra. — B) A hit-tudományi karon: I. félév. Megbízandó tanár: 1. Általános neveléstudomány. I. rész. 2. Tanítás- és módszertan. Hetenként 2—2 óra. — II. félév. Dr. Hanuy Ferenc ny. r. tanár: A kath. iskolaügyre vonatkozó egyházi és állami törvények és rendszabályok. Hetenként 1 óra. — Dr. Trikál József megbízott tanár: 1. Általános neveléstudomány. II. rész. 2. Alkalmazott neveléstudomány.

A kolozsvári egyetemen: Dr. Schneller István ny. r. tanár: 1. Pædagogica. Heti 3 óra. 2. Tanárképzői gyakorlatok a neveléstudományból. Heti 2 óra.

A pozsonyi egyetemen: Dr. Weszely Ödön ny. r. tanár: 1. A neveléstudomány alapvető kérdései. Heti 3 óra. 2. A magyar közoktatásügy története. Heti 2 óra. 3. Tanárképző gyakorlatok a didaktika köréből. Heti 2 óra. — Dr. Zolnai Gyula ny. r. tanár: Tanárképzői gyakorlatok a magyar nyelvtudomány és nyelvtanítás köréből. Heti 2 óra. — Dr. Császár Elemér ny. r. tanár: Iskolai olvasmányok tárgyalása. (Tanárképzői előadás.) Heti 2 óra.

MAGYAR PÆDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Felolvasó ülés 1919 december 16-án.

Jelen vannak: Fináczy Ernő elnöklete alatt Avar Gyula, Badics Ferenc, Bartoniek Géza, Beöthy Zsolt, Berta Ilona, Böngérfi János, Bozóky Endre, Fejérpataky László, Fest Aladár, Gyomlay Gyula, Gyulai Ágost, Gyulai Ágostné, Hidasi Sándor, Ilosvay Lajos, Imre Sándor, Imre József, Jancsó Benedek, Jávor Albert, Jób László, Kemény Ferenc, Kornis Gyula, Körösi Sándor, Kovács János, Lukács György, Málnai Mihály, Mesterházy Jenő, Molnár Oszkár, Mosdóssy Imre, Nagy János, Nagy József Béla, Négyesy László, Némethy Géza, Pintér Jenő, Répay Dániel, Quint József, Szuppán Vilmos, Székely István, Szóts Gyula, Teveli Mihály, Vári Rezső, Waldapfel János. Számos nő- és férfivendég. Jegyző: Gyulai Ágost, a Társaság titkára.

I. Elnök az ülést a következő beszéddel nyitja meg:

Tisztelt Társaság! Majdnem egy egész esztendő telt el, amióta a Magyar Pædagogiai Társaság utoljára lépett a nyilvánosság elé. Hosszú hallgatásunk okai közelfekvők. Januári közgyűlésünk után

már oly rohamosan alakultak az események szélsőséges irányban, hogy a tudományos eszmecserék folytatásához szükséges nyugodt hangulat nem látszott többé biztosítottnak. Ugyanebből az okból még sokkal kevésbbé volt lehetséges ülést tartani a tanácsköztársaság idejében. A proletárdiktatúra négy havi tartama alatt semmi életjelt sem adtunk magunkról, semmiféle társulati működést nem fejtettünk ki, semmit nem tettünk közzé, semminemű érintkezést a népbiztossággal vagy a tanácskormány egyéb hivatalos szerveivel nem kerestünk és nem folytattunk, tőle semmiféle támogatásban nem részesültünk. Szóval, lappangtunk. Nyilván ez a teljes elnémulásunk és visszavonultságunk lehetett az oka annak, hogy nem esett bántódásunk. Tény, hogy az egész idő alatt a tanácskormánytól semmiféle utasítást vagy rendeletet nem vettünk. Alighogy lezajlott a rémuralom, a románok szállották meg a fővárost és cenzúra alá vettek minden egyesületi tevékenységet. Néhányszor megkísértettük ugyan, hogy ülést tartsunk; egy ízben meg is kaptuk az engedélyt, de nem élhattunk vele, mert a román parancsnokság az ülés előtt néhány nappal visszavonta végzését. Újból tétlenségre voltunk tehát kárhóztatva. Csak november közepe táján szabadultunk fel a hosszantartó nyomás alól. Mindezek a körülmények okozták, hogy csak most léphetek ismét a Társaság színe elé. Teszem ezt őszinte örömmel, s abban a reményben, hogy immár lehetséges lesz, nem csekély akadályok és nehézségek közt ugyan, de mégis nagyobb zökkenések nélkül felvennünk és kezünkben tartanunk az elejtett fonalat. Ebben a reményemben melegen üdvözlöm a megjelenteket és az ülést megnyitom.

Mielőtt azonban mára hirdetett előadásomra rátérnék, legyen szabad néhány oly eseményről megemlékeznem, melyek a nemzeti kormány hivatalbalépése óta történtek, s melyeket, minthogy Társaságunkat közelebbről érintik, hallgatással nem mellőzhetek.

Ez események közt van egy, mely gyászt hozott Társaságunkra. Folyó évi november 18-án értesültünk róla, hogy a Magyar Pædagogiai Társaság érdemes jegyzője, Bursics Ernő fővárosi elemi iskolai igazgató hosszú betegség után elhunyt. Berine Társaságunk buzgó tisztviselőjét, a magyar népoktatás pedig lángoló nemzeti érzéstől eltelt lelkes és fáradhatatlan munkását vesztette el. Az elnök távollétében a Társaság titkára és pénztárnoka jelentek meg a ravatalnál. Indítványozom, hogy emléke jelen ülésünk jegyzőkönyvében megörökíttessék és özvegyéhez részvétirat intéztessék. Egyúttal felkérem a titkár urat, hogy a jövő közgyűlésig, amikor Bursics Ernő helye betölthető lesz, szíveskedjék a szükséghez képest a jegyzői teendőket ellátni.

E gyással szemben két örvendetes tényről is beszámolhatok.

Egyik az, hogy Imre Sándor tagtársunk, folyóiratunknak éveken át volt kitünõ szerkesztõje, a magyar vallás- és közoktatásügyi minisztérium államtitkárává nevezetett ki. Ez a kinevezés nemcsak szubjektív okokból tölt el bennünket örömmel és megelégedéssel, hanem fõképen azért, mert az államtitkár úr személyiségében egyik legszilárdabb biztosítékát látjuk hazai tanügyünk szakszerû és tárgyilagos vezetésének. Meg vagyok gyõzõdve arról, hogy miként itt a mi körünkben is egész lelkét belevitte Imre Sándor abba a munkásságba, mely a Társaság bizalmából reá háramlott, úgy a köznevelés irányítására hivatott új hatáskörébe is becsületes magyar lelkének egész hevületét, kiváló képességeinek egész gazdagságát és rendkívüli munkabírásanak teljességét fogja belevinni, a nemzetnevelésnek ama szellemében, melyrõl irodalmi mûveiben, igazgatói és tanári tisztében, s mindenütt, ahol dolgoznia megadatott, bõséges tanúságot tett. Úgy érzem azért, hogy Társaságunkat külön nem is szükséges az õ jóindulatába ajánlanom. Mindnyájan tudjuk, hogy nálánál jobb barátja a Magyar Pædagogiai Társaságnak nincsen.

A másik örvendetes esemény, mely Társaságunk jövendõ munkásságának nagyobb lendületet ígér, hogy a magyar közoktatásügyi kormány az 1919/20. évre az eddigi 2000 korona évi államsegélyt 4000 koronára emelte, s azonkívül a Magyar Pædagogiai Társaság Könyvtára címû vállalat részére 3000 korona egyszersmindenkori állami segítséget utalványozott. Ez a fokozott támogatás nemcsak azért tölt el bennünket hálás érzelmekkel, mert, bár nem rendezetlen, de szûkös anyagi viszonyaink közt a nagyobb támogatásra rá vagyunk utalva, hanem mert jelét látjuk benne annak, hogy eddigi tevékenységünket, melynek nemcsak természetszerû akadályokkal, hanem bizonyos oldalról táplált nem épen jóindulatú megítéléssel is kellett megküzdenie, a köznevelés legfõbb vezetõje hatékony pártfogásában részesíti.

A Társaság közlönye, a Magyar Pædagogia, ezt a viharos évet a rendes ívszám helyett csak 13 ívnyi terjedelemmel zárhatja be. Összesen csak 4 számot adhattunk 10. helyett, részint a vázolt kényserhelyzet okából, részint a nyomdai áraknak immár fantasztikus méretû emelkedése következtében. Az általános gazdasági helyzet bizonytalansága okozza, hogy ebben a pereben a folyóirat jövõ évi terjedelmérõl semmikép sem nyilatkozhatom, de az elnökség a maga körében minden lehetõt meg fog tenni, hogy szellemi érdekeink megóvassanak.

Végül legyen szabad a Társaság utólagos jóváhagyását kikérem az Elnökség azon intézkedéséhez, mellyel — néhány oldalról felmerült sürgetõ kívánságoknak engedve — más tudományos társa-

ságok példájára igazoló-bizottságot küldött ki. E bizottság feladata lesz megvizsgálni, hogy a Társaság tiszteleti és rendes tagjai, vagyis azok a tagok, kik annak idején választás alá estek, nemzethűség szempontjából minő magatartást tanúsítottak a proletárdiktatúra idejében. E bizottság tagjai: Négyesy László elnöke alatt Fest Aladár, Quint József, Székely György és Sztankó Béla rendes tagok.

Az elnökség sem lehetségesnek, sem szükségesnek nem tartotta, hogy a bizottságnak bármilyen direktívát adjon, mert egyrészt önmagát is aláveti az igazoló-bizottság ítéletének, másrészt mert megvan győződve, hogy a bizottságot eljárásában egyes-egyedül az igazságosság fogja vezetni.

II. *Fináczy Ernő* bemutatja *Négy hónap a magyar közoktatás történetéből* c. dolgozatát, melyben a proletárdiktatúra tanügyi politikáját és intézkedéseit ismerteti és bírálja. (Megjelent a Magyar Pædagogia 1919. évi 3—4. számában.)

III. A Társaság tudomásul veszi az elnök jelentéseit és elfogadja az igazoló-bizottság kiküldése iránt tett javaslatát.

Elnök az ülést berekeszti.

Hivatalos nyugtázás.

A Magyar Pædagogiai Társaság pénztárába 1919 február 20-tól 1920 április 20-ig a következő befizetések történtek:

Rendes tagok adományai: Dr. Burány Gergely prépost, Csorna. 100 korona.

Kültagok befizetései:

1916-ra: Ónody G. Erzsébetfalva (2 K). Tóth A. Sirok.

1917-re: Alexay J. Beregszász. Babos D. Veszprém. Bricht L. Gyuris G. Kupi F. Mezey L. Budafok. Németh S. Felsőlövő (1 K). Ónody G. Erzsébetfalva. Óváry Z. Tiszaörs. Staindl M. Széky K. Tóth A. Sirok.

1918-ra: Babaré A. Babos D. Veszprém. Balassa S. Pécs. Bély M. (2 K). Bricht L. Gyuris G. Krécsy B. Kroller M. Zalaapáti. Kupi F. Litán G. Veszprém. Mezey L. Budafok. Motz A. Németh S. Felsőlövő (3 K). Ónody G. Erzsébetfalva. Óváry Z. Miskolc. Pásztor J. Simonides I. Staindl M. Székely K. Tóth A. Sirok.

1919-re: Agárdi L. Rózsahegy. Antal G. Pápa. Antalfy M. E. Temesvár. Babos D. Veszprém. Bardócz P. Benisch A. Bély M. Biró I. Magyaróvár. Bleyer J. Boros A. Karcag. Bricht L. Cservenyákné F. J. Mád. Csiszár A. Nagybózsza. Dobó I. Dörfler J. Edelstein B. Eigl M. Faragó J. Pápa. Fetter I. Giesswein S. Gyuris G. Haán P. Habán M. Eger. Haberstroh J. Hellebrant Á. Hehelein K. Szatmár. Hilár J. Magyaróvár. Hollendonner F. Horvay R. Debrecen. Horváth K. Pannonhalma. Huber J. Barátúr (2 K). Kappler M. Facset. Kara Gy. Arad. Kiss G. Kovách G. Kovács A. Nyiregyháza. Kováts A. Kőszegi Gy. Vörösvár. Kristóf Gy. Szászváros. Kroller M. Zalaapáti.

Kupi F. Láng N. Debrecen. Maron I. Székesfehérvár. Mattyasovszky K. Esztergom. Mendly M. Lugos. Mezey L. Budafok. Molnár Gy. Szerencs. Nagy J. Debrecen. Németh R. Zalaapáti. Németh V. Mecsek-szabolcs. Óváry Z. Miskolc. Pauer A. Szombathely. Pécsy M. Renner E. Ruhmann A. Nyíregyháza. Seregi Z. Simonides I. Speidl E. Resica. Staindl M. Székely K. Székely L. Erzsébetfalva. Szilágyi K. Szlávik L. Telek G. Miskolc. Tóth A. Sirok. Tschochner L. Vajnáczky I. Vargha T. Gyöngyös. Viezner Gy. Temesvár. Volenszky Gy.

1920-ra: Agyal J. 4 K. Balogh J. Nagylózs 10 K. Bardócz P. 10 K. Barcsai K. Győr 4 K. Benedek J. 4 K. Bély M. 4 K. Böngérfi G. Bicske 4 K. Csizsár A. Nagybózsva 4 K. Deptner T. 4 K. Desits L. Sopron 4 K. Dénes Sz. 4 K. Erdélyi I. Szombathely 4 K. Gálos R. Győr 1 K. Giesswein S. 4 K. Gorzó D. 4 K. Györi V. Sárvár 8 K. Habán M. Eger 4 K. Hajdu J. Pestújhely 4 K. Hatos I. 10 K. Hehelein K. Szatmár 6 K. Hellebrant Á. 4 K. Huber J. Barátúr 10 K. Keller I. Bánhida 8 K. Kováts A. 4 K. Koschowitz Gy. 4 K. Kőszegi Gy. Pilisvörösvár 4 K. Kroller M. Zalaapáti 4 K. Latzkó H. 4 K. Leitner F. Sopron 4 K. Molnár Gy. Szerencs 4 K. Odor E. 10 K. Odor H. 10 K. Olasz K. Szerencs 4 K. Patayné D. A. 10 K. Pauer A. Szombathely 4 K. Petrich B. Győr 4 K. Schieberna J. 10 K. Simonffy S. Szombathely 4 K. Staindl M. 3 K. Stettner A. Felsőlövő 4 K. Szabó P. Erzsébetfalva 4 K. Székely K. 8 K. Teveli M. 4 K. Tóth A. Sirok 4 K. Vajnáczky I. 8 K. Varga L. Kalocsa 4 K. Vargha T. Gyöngyös 4 K. Viezner Gy. Temesvár 8 K. Volenszky Gy. 4 K. Weber F. Felsőzserfalva 10 K.

1921-re: Bardócz P. 10 K. Huber J. Barátúr 8 K. Posch J. Keszthely 8 K. Schieberna J. 10 K.

1922-re: Bardócz P. 4 K.

Értesítés a külső tagok számára. A Magyar Pædagogiai Társaságnak 1920 ápr. 17-én tartott közgyűlése azt a határozatot hozta, hogy a kültagok 1920 ján. 1-től kezdve további intézkedésig 6 K tagdíjpótlékot fizetnek. E határozat értelmében az 1919 január 1-től febr. 20-ig előre befizetett tagdíjak az 1920. évre könyveltetnek el, s a Magyar Pædagogia XXVIII. évfolyamának 167. lapján olvasható Hivatalos nyugtázás illető adatai aszerint helyesbítetnek.

Dr. Bozóky Endre

kir. tan., áll. középisk. igazgató, pénztáros.
Budapest, II., Albrecht-út 31.